

Handläggare
Thomas Levin
Telefon: 08-508 08 056

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2018-04-19

Idrottspolitiskt program 2018-2022

Remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Maria Mathiasson Laxvik
Stadsdelsdirektör

Snorre Berglund
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat idrottsnämndens förslag till reviderat idrottspolitiskt program för Stockholm 2018-2022. Förvaltningen har inga avgörande invändningar mot innehåll, mål och intensioner i förslaget. Innehållet är väl underbyggt men programmets läsbarhet kan öka och innehållet bli mer lättillgängligt om det arbetas över och görs något mindre ordrikt. De viktigaste målen bör också av kommun-fullmäktige integreras i stadens system för ledning och styrning, för att få ett brett genomslag.

En stor och växande andel fysisk aktivitet utövas i parker, grönstråk och friluftsområden – enskilt eller i grupp och inte sällan av personer som tillhör de särskilt utpekade målgrupperna. Planläggning, bevarande av och skötsel av sådana områden kan därför vara lika viktigt som specialanläggningar för idrott i föreningsregi.

Programmets övergripande mål är att få fler invånare i Stockholms stad fysiskt aktiva och programmet har ett tydligt folkhälsoperspektiv. I programmet betonas vikten av att staden ska

erbjuda alla, oavsett kön, ålder, funktionsnedsättning och utländsk och socioekonomisk bakgrund, möjlighet till fysisk aktivitet. Innehållet i programmet riktas framförallt mot barn och ungdomar med särskilt fokus på de grupper som är fysiskt aktiva i liten utsträckning.

Det huvudsakliga innehållet i det föreliggande programmet är detsamma som det idrottspolitiska programmet som gällde för åren 2013-2017. Idrottsförvaltningens förslag innehåller främst smärre justeringar och uppdateringar.

Ärendet

Idrottsnämnden beslutade den 30 januari om nytt idrottspolitiskt program och överlämnade det till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har sänt förslaget på remiss till flertalet nämnder och styrelser i staden. Remisstiden sträcker sig till den 26 april 2018.

Tydligt mål – fler stockholmare fysiskt aktiva

Programmet har likt det föregående en tydlig inriktning på folkhälsa och att få fler stockholmare fysiskt aktiva. Åtta områden har definierats för att staden ska nå målet med att få fler fysiskt aktiva:

- Jämställdhet och jämlikhet
- Tillgänglig idrott och motion
- Föreningslivet stärker folkhälsan
- Övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott
- Samverkan för att fler ska bli fysiskt aktiva
- Anläggningar och ytor för fysisk aktivitet
- Idrotten som upplevelse och inspiration
- Möjlighet att satsa på idrott

Till varje område finns strategier och ansvar kopplat. Alla stadens nämnder har ansvar för att nå målet men några nämnder föreslås ha en tydligare roll: idrottsnämnden, utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna samt fastighets-, stadsbyggnads- och exploateringsnämnderna.

För att lägga grunden för en fysiskt aktiv livsstil inriktar sig programmet särskilt på:

- Ungdomar 13–20 år, särskilt flickor
- Flickor 10–20 år med utländsk bakgrund
- Personer med funktionsnedsättning från 7 år
- Barn och ungdomar 7–20 år med låg socioekonomisk bakgrund

För detaljer i programförslaget hänvisas till bilagda remissmaterial.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom ekonomiavdelningen i samråd med verksamhetsavdelningarna. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2018-04-12, i pensionsrådet 2018-04-16 och i rådet för funktionshinderfrågor 2018-04-12. Synpunkter framgår av protokollen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Inledningsvis redovisar förvaltningen några allmänna synpunkter på programförslaget.

Jämställdhet, jämlikhet och ett perspektiv på barn och ungdomar genomsyrar dokumentet.

Tidigare program innehöll indikatorer för de olika målen. Dessa är borttagna och programmet förutsätter istället att berörda nämnder formulerar egna indikatorer. Förvaltningen tycker att förändringen är bra, men menar att mål och uppdrag måste integreras i stadens system för ledning och styrning (ILS).

Förslaget till idrottspolitiskt program är, likt det föregående programmet, välformulerat och väl underbyggt, med källhänvisningar och statistik. Det är dock mindre lättillgängligt, relativt ordrikt och inte helt lätt att integrera i de årliga styrdokumenterna för staden. Programmet bör också kompletteras med en sammanfattning. Ett resultat av den fortsatta beredningen bör dessutom vara att kommunfullmäktige tar fram ett litet antal väl utformade mål med relevanta indikatorer.

Något som gäller som kommentar för flertalet av programmets fokusområden handlar om investeringar i anläggningar för spontan idrott. Nämndens budget för sådana investeringar i parker är blygsam, varierar mycket mellan åren och styrs inte sällan av lokala initiativ efter medborgarförslag m.m. Det är svårt att mäta enskilda års satsningar eller investeringar. I så fall borde snarare det samlade utbudet bedömas på något sätt.

Härefter redovisas programförslagets åtta fokusområden, främst i de delar som berör stadsdelsnämnderna. Respektive fokusområde inleds med en sammanfattning från programmet. Därefter redovisas

uppdrag till stadsdelsnämnderna. Respektive område avslutas med en kommentar från stadsdelsförvaltningen. För en komplett redovisning av programförslaget hänvisas till bilagda remissmaterial.

Jämställdhet och jämlikhet

Könsfördelningen inom föreningsidrotten likväl som inom det totala idrottandet/ motionerandet är ungefär 60% pojkar och 40% flickor. Ett viktigt mål i det idrottspolitiska programmet är därför att särskilt främja flickors idrottande. I programmet beskrivs strategier och tillvägagångssätt för att åstadkomma ett mer jämställt idrottande.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

- Stadsdelsnämnderna ansvarar för att barnen på förskolor ska få möjlighet till en fysiskt aktiv skoldag.
- Stadsdelsnämnderna ansvarar för att en del av fritidslotsarnas arbete syftar till att stimulera till fysisk aktivitet bland individer i de prioriterade grupperna.
- Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ansvarar för att främja fysisk aktivitet bland ungdomar (13-20 år). Särskilt fokus ska läggas på ungdomar med lägre socioekonomisk bakgrund. Även kulturnämnden ansvarar för detta genom att vissa estetiska verksamheter har inslag av fysisk aktivitet.
- Alla nämnder ska särskilt stimulera ett ökat idrottande/motionerande bland flickor.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen har inga invändningar mot detta. Det är dock ett bekymmer att snedfördelade investeringar varit kända i flera decennier och motsvarande mål ställts upp i flera tidigare dokument utan tillräckliga resultat. Det är en stor utmaning för alla nivåer i staden att bryta den traditionen.

Under rubriken jämställdhet och jämlikhet ges äldrenämnden i uppdrag att främja fysisk aktivitet bland äldre stockholmare. Stadsdelsförvaltningen menar att ett uppdrag till stadsdelsnämnderna hade varit på sin plats, eftersom fysisk aktivitet bland äldre är en av de viktigaste förebyggande insatser som kan göras för att förlänga den äldres friska tid, förebygga fallskador med mera.

Tillgänglig idrott och motion

Var man än bor i staden ska det inom rimligt avstånd vara möjligt att idrotta och motionera. Tillgänglighet handlar om närhet till idrott och motion men också om att anlagda ytor, platser och anläggningar ska vara lättåtkomliga för alla. Det handlar om möjlighet att ta sig till

platser med kommunala färdmedel, cykel, färdtjänst eller att det finns parkering avsedd för personer med funktionsnedsättning.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

- Nätverket *Fritid för alla* ska stärkas och berörda nämnder ska delta aktivt. Stadsdelsnämndernas fritidsverksamheter ska erbjuda barn och ungdomar med funktionsnedsättning en regelbunden fysiskt aktiv fritid.
- Stadsdelsnämnderna ansvarar för att personer boende i gruppbostad erbjuds möjlighet till regelbunden fysisk aktivitet.
- Stadsdelsnämnderna och idrottsnämnden ska definiera och undanröja eventuella hinder som finns för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i idrotts- och fritidsverksamheter.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen har inga invändningar mot dessa uppdrag.

Föreningslivet stärker folkhälsan

Föreningslivet i Stockholm har en stor och betydande roll i folkhälsoarbetet och är idag den enskilda verksamhet där flest barn och ungdomar är fysiskt aktiva. Det är inte bara idrottsföreningar som bidrar i folkhälsoarbetet utan även föreningar som ägnar sig åt exempelvis friluftsliv och djurhållning gör att fler blir fysiskt aktiva.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

- Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska ge föreningar möjlighet att visa upp sin verksamhet genom till exempel prova-på-tillfällen eller genom information på skolor, fritids och fritidsgårdar. Staden ska även uppmuntra och stötta föreningar att arrangera aktiviteter under kvällstid eller på helgen för alla ungdomar, det vill säga övrig organiserad idrott/motion eller så kallad drop in-verksamhet.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen har inga invändningar mot detta uppdrag. Ett gott exempel på Kungsholmen är det sedan många år traditionsenliga nationaldagsfirandet i Rålambshovsparken, där alla idrottsföreningar får möjlighet att visa upp sig och genomföra prova-på-aktiviteter med intresserade barn och ungdomar.

Övrig organiserad idrott/motion och spontanidrott

För att locka fler invånare till fysisk aktivitet krävs det ett mångfacetterat utbud av idrotts- och motionsmöjligheter i staden. En stor del barn och ungdomar deltar i föreningslivet, men för ungdomarna i högstadie- och gymnasieåldrarna minskar deltagandet i föreningsidrotten och många önskar istället tillskott och komplement till det traditionella föreningslivet, det gäller även för de vuxna invånarna i staden. För att kunna erbjuda alla stadens invånare möjligheter till att vara fysiskt aktiva krävs det att staden själv eller i samverkan med föreningslivet eller andra aktörer organiserar möjligheter till idrott och motion. Det kan vara allt ifrån så kallad drop in-idrott och öppen dansträning för ungdomar i samverkan med fritidsgårdar till gruppträning och gym i sim- och idrottshallarna.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

- Stadsdelsnämndernas fritidsverksamheter, fritidsgårdar och parklekar ska regelbundet själva eller i samverkan med föreningslivet och/eller idrottsnämnden arrangera regelbundna idrotts-/motionsmöjligheter för barn, ungdom och personer med funktionsnedsättning.
- Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna verkar för att kunna erbjuda en mångfald i anläggningar och ytor som syftar till att främja det spontana idrottandet.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Förvaltningens fritidsverksamheter är inte i första hand inriktade på fysisk aktivitet. Fritidsverksamheterna är dock möjliga att delta i oavsett eventuella funktionsnedsättningar. Parkleken erbjuder varje dag en mångfald av möjligheter till rörelse och träning för mindre barn.

Samverkan för att fler ska bli fysisk aktiva

I Stockholm finns många aktörer, kommunala, privata och föreningar, som arbetar för att invånarna i staden ska leva ett hälsosamt liv. Många friskvårdsaktörer etablerar sig i Stockholm och arbetar för att få fler i rörelse. Med en gemensam målsättning som grund bör staden ta initiativ till dialog och samarbete för att ytterligare bredda utbudet och nå ut till fler invånare.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

Här föreslås inget uppdrag till stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen har inga invändningar mot analysen.

Anläggningar och ytor för fysisk aktivitet

Stockholms befolkning växer kontinuerligt och en förtätning och utbyggnad av staden skapar konkurrens om mark för idrott, motion och rekreation. Planläggning av sådan mark står inskrivet i stadens översiktsplan och är en nödvändig förutsättning för stockholmarnas framtida idrottsliv och folkhälsa.

Betydelsen av tillgång och närhet till anläggningar och ytor för fysisk aktivitet ska inte underskattas för att få fler fysiskt aktiva. Väl fungerande och rustade anläggningar och ytor är viktigt för att dess nyttjare, det vill säga stadens invånare, ska inspireras till fysisk aktivitet. Staden ska verka för att det finns en bredd i anläggningsutbudet så att alla intressen tas tillvara. Stockholm ska erbjuda anläggningar för bredd-, motions- och spontanidrott där en del av dessa även kan användas för tävlingsidrott på hög nivå. Staden strävar efter att erbjuda invånarna anläggningar som har liten miljöpåverkan och har låg energiförbrukning.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

- Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska verka för att utbudet av ytor för fysisk aktivitet motsvarar efterfrågan i så stor utsträckning som möjligt. Vid byggande av anläggningar ska särskild hänsyn tas till de idag fysiskt inaktivas önskemål.
- Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska verka för att idrottsanläggningar, friluftsområden, motionsspår, parker och liknande områden håller en god estetisk, trygg och funktionell nivå för att stimulera till utevistelse och fysisk aktivitet.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Något som gäller som kommentar för flertalet av programmets fokusområden, men kanske särskilt detta, handlar om investeringar i anläggningar för spontan idrott. Nämndens budget för sådana investeringar i parker är blygsam, varierar mycket mellan åren och styrs inte sällan av lokala initiativ efter medborgarförslag m.m. Det är svårt att mäta enskilda års satsningar eller investeringar. Snarare bör det samlade utbudet bedömas.

Den allt tätare staden ställer, som idrottsnämnden skriver, stora krav på planläggning av mark för idrott och rörelse. En särskild dimension är här konflikten mellan det organiserade idrottslivet och det mer spontana. Fotbollsplanen i Fredhällsparken är ett gott exempel på en sådan konflikt.

Idrotten som upplevelse och inspiration

Idrott är idag en viktig del av evenemangsutbudet i Stockholm. Idrotten har en stark ställning inom underhållningsindustrin och i media och möjligheten till publika idrottsevenemang är betydelsefull i samhället och för Stockholm som en attraktiv evenemangstad. Evenemang spelar en viktig roll i hur Stockholm uppfattas av besökare likväl som invånare i staden. Det ökar stadens attraktionskraft och har potential att skapa en stolthet över Stockholm. Stora evenemang ger tillfällen att positionera Stockholm på den internationella arenan så att fler besökare, företag och investerare upptäcker vår stad. Det bidrar till stadens utveckling, ger arbetstillfällen och positiva samhällseffekter. Stockholms stads målsättning är också att stora idrottsevenemang bidrar till arbetet med att öka den fysiska aktiviteten bland stockholmarna.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

Här föreslås inget uppdrag till stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer

Förvaltningen har inga invändningar mot analysen.

Möjlighet att satsa på idrott

För många ungdomar är det en dröm att lyckas inom sin idrott. Det innebär att dessa ungdomar lägger en stor del av sin fritid på att skapa sig bästa tänkbara grund för att bli så bra som möjligt. Det är huvudsakligen idrottsrörelsen som har möjlighet att bidra till att skapa goda förutsättningar för ungdomar som vill satsa på sin idrott. Staden ska bidra i den utsträckning det är möjligt till att möjliggöra för de ungdomar, i åldern 16-20 år, som vill satsa på sin idrott att kunna göra det. Stockholms stads utgångspunkt är att eventuella satsningar på elitverksamhet ska ske med samtidigt fokus på breddidrotten.

I Stockholm ska all idrottsverksamhet som berör barn och ungdomar utgå ifrån barnperspektivet och staden ska tillsammans med idrottsrörelsen motverka för tidiga elitsatsningar. Det är av vikt att ungdomars satsningar på idrott utgår ifrån ett hälsoperspektiv, ett eget fritt val samt möjliggör utövande av flera idrotter så länge som möjligt.

Uppdrag till stadsdelsnämnderna

Här föreslås inget uppdrag till stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsförvaltningens kommentarer
Förvaltningen har inga invändningar mot analysen.

Bilagor

1. Remissmaterialet från idrottsnämnden